

DUTCH A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
NÉERLANDAIS A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
NEERLANDÉS A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 10 May 2004 (afternoon)

Lundi 10 mai 2004 (après-midi)

Lunes 10 de mayo de 2004 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Schrijf een commentaar bij een van de volgende teksten:

1. (a)

Heb je ooit gehoord dat een vlinder in een cocon werd gestopt en eruit kwam als een valse, lelijke, jeukende rups? Kijk naar mij. Ik was een vlinder. Tot mijn achtste jaar. Ik werd gestopt in de cocon van Kemajoran¹ en ik kwam eruit als een valse rups. En ik lustte het. Nou moet je niet denken dat zo iets gemakkelijk gaat. Ik heb zo'n idee dat rupsen in hun metamorfosen tot pop tot vlinder ook heel wat pijn doormaken in hun koddige lijkijstje. Maar daar merk je als buitenstaander niet veel van.

Een buitenstaander is niet alleen iemand die erbuiten staat. Hij is iemand die ook niets voelt en misschien zelfs niet voelen kan van hetgeen er omgaat in een levensproces dat hij bij zichzelf ziet voltrekken. Bijna alle mensen zijn buitenstaanders van alle vormen van leven, vaak zelfs van hun eigen leven. Daarom neem ik niemand iets kwalijk, die niets begrijpt van mijn storie. Ik geef alleen een verslag. En daarbij roep ik soms "au!" en soms vloek ik en soms lach ik. Zonder soms te weten waarom. *"It is a tale told by an idiot... Every tale is."*

Ik geloof dat het vlinderbestaan me best beviel. Omdat ik er immers praktisch geen herinneringen aan heb. Op jeugdfoto's ziet men mij als een ventje in een fluwelen pakje met een kanten kraagje en met blonde krullen. Ik zong liedjes op recepties en bals en werd veel geknuffeld door dames die naar viooltjes roken en die aangenaam fluwelige wimpers hadden op mijn wangen. Ik leerde al heel vroeg lezen en kon allercharmantst citeren en voordragen. Ik werd vaak "mijn engel" genoemd en dat is toch wel dicht bij een vlinder, waar of niet.

Iets gebeurde in de wereld rondom mij waar ik geen benul van had. Malaise? Vader ontslagen? Woningnood? Alle drie tegelijk?

Op een goede dag ontwaakte de vlinder in een cocon. De cocon was een oud Indisch huis met wanden van gevlochten bamboe, met alleen een façade van metselwerk. Nogal pompeus overigens met wijde trappen naar een wijde voorgalerij, pilaren, een protserig geveltje met *Anno 1880* erop, terwijl de zinken luifel al wegroestte en de termieten ijverig bezig waren de basementen te perforeren. Hoe meer men het huis binnendrong hoe armelijker het werd. De stoep was van marmer, de voorgalerij ook, de binnengalerij van geglazuurde tegels en van daar af waren er alleen nog maar goedkope rode plavuizen, die nochtans koel waren en mild voor de blote voeten. De wanden waren van bilik – gevlochten bamboe – met afschilferende kalk en met's nachts voortdurend het gefluister van de boe-boek, de houtmijt. Hoe verder ja naar achter ging hoe minder hout en hoe meer bamboe, hoe kaler en hoe armelijker. Zo zie ik het nu.

Maar toen ik nog een poppende vlinder was, zag ik het niet. Het huis was nieuw en vol avontuur. Alleen al met de termieten kon ik me dagenlang vermaken. Ik bewonderde de strijd lust van de mannetjes met hun grote rode kaken en ik deed ze een plezier door grote zwarte of rode mieren te vangen en ze in de termietentunnels te brengen, zodat er geweldige gevechten konden ontbranden. Ik wist geloof ik niet dat mieren ook pijn konden hebben.

40 Naast ons huis was een slagerij en 's middags als mijn ouders sliepen, loerde ik door
spletten in de bamboe naar het Blauwbaardsprookje van mannen die koeien omver wierpen
en de keel doorsneden in fontein van bloed. Het kon niet verkeerd zijn want vlees eten
was gezond en het kennen van vleessoorten en de verfijnde bereiding ervan getuigde van
45 leefde ook in de opgezwollen kringen van verdronken dieren, die in de kali² bij ons huis
voorbij dreven. In de kudden dodelijk vermoeid en triest loeiend vee, die langs ons huis
gedreven werden op weg van de haven naar de enorme modelslagerij van Jenne. Ja, het
was een vreemde en bizarre vriend, Mijnheer de Dood.

Uit: Vincent Mahieu, *Tjies* (1958)

¹ Kemajoran: een wijk in de stad Djakarta, het toenmalige Batavia

² kali: rivier

- Leg uit wat de auteur bedoelt met de metamorfosen waarvan sprake is in regel 1 t/m 6 van dit fragment.
- Er is een duidelijke relatie tussen vorm en inhoud in dit fragment. Leg die relatie uit aan de hand van de ontwikkeling die de ikpersoon in dit fragment beschrijft.
- Geef een typering van de stijl en geef enkele voorbeelden van het beeldend taalgebruik.
- Welke gevoelens worden door deze passage bij de lezer opgeroepen en geef aan welke elementen daartoe bijdragen?

1. (b)

De vrijheid smaakt naar pijn

De vrijheid is voor de mensen
de vrijheid bestaat in taal
de vrijheid is voor de mensen
wij spreken elkander toe

5 met vogels valt niet te praten
de maan is koud als een vis
met vogels valt niet te praten
zon is een zwijzaamheid

maar mensen worden geroepen
10 elk aan zijn eigen naam
maar mensen worden geroepen
ter zake van ja en nee

er zijn er niet veel die zeggen
wij delen dezelfde tijd
15 er zijn er niet veel die zeggen
wij breken hetzelfde brood

de meesten willen alleen maar
een uurlang hetzelfde bed
de meesten willen alleen maar
20 een uurlang elkaar te lijf

ze zeggen mijn brood en mijn adem
zij slikken de woorden in
zij zeggen mijn brood en mijn adem
zij eten en slapen alleen

25 ik heb in mijzelf gesproken
ik ademde enkelvoud
ik heb in mijzelf gesproken
en nu zijn de anderen dood

want vrijheid is voor de mensen
30 wat lucht voor de vogels is
en vrijheid is voor de mensen
wat water is voor een vis

en vrijheid bestaat in woorden
die brood geworden zijn
35 stemmen die zijn gebroken
en bloed dat is vergoten

de vrijheid smaakt naar pijn.

Guillaume van der Graft, *Gedichten* (1971)

- Leg uit wat er met de titel (tevens de laatste regel van dit gedicht) bedoeld wordt.
 - Wat is de functie van het telkens herhalen van dezelfde regel in dit gedicht?
 - De dichter maakt gebruik van symbolen. Noem er twee en leg de betekenis en functie ervan uit.
 - Vind je het concept van vrijheid dat de dichter hier verwoord heeft, overtuigend? Licht je antwoord toe.
-